

M

MATRIMONIUM esse verum N. L. Sacramentum ostenditur ex perpetua Ecclesiae doctrina. T. I, 1. — Quam doctr. exhibuit Trident. Syn. *ibid.* — Hanc perpetuam et const. Eccl. doctr. fuisse prob. ex Conc. oecum. Lugdunensi II. Et Florentino, 1, 2. — Ex Conc. Veronensi, I, 3. — Ex synodo Graecorum celebr. adv. Cyrillum Luccarim, I, 5. — Ex serie *ordinum* in Eccl. Lat. ad bened. nupt. I, 5 et *ss.* — Ex Eccl. log. Graec. Nestorianorum, Monophysitorum, 8 et *seq.* — Ex fide Iacobitarum, Coptorum, Armenorum, 10 et *seqq.* — Ex S. Patribus, 1° qui de *benedictione* mention. fac. — Tertullianus, I, 14. Syricius P. 115. Gregorius Nanz. *ib.* — Hilaricus diac., *ibid.* — Isidorus Hispal. *ibid.* — 2° qui *sanctificationem* matrim. tribuunt. Ambrosius, *ibid.* — Cyrillus Alex. I, 16. — Augustinus, *ibid.* — 3° qui *gratiam* per coniugium conferri signif. Tertullianus, I, 16. — Innocentius I, P. R. *ibid.* — Ambrosius, *ibid.* — 4° Qui matrim. Sacram. vocant. Tertullianus, I, 17. — Leo M. P. R. *ibid.* — Augustinus, *ibid.*

Matrimonium utp. Sacram. ad Eccl. regimen semper pertinuit, I, 18. — Ignatius Martyr. *ibid.* — Clemens Alex. *ibid.* — Synesius, I, 19. — Theophilus Alex. *ibid.*

Falsum est matrim. esse Sacram. ab Ecclesia institutum, I, 20 et *seqq.*

Matr. esse Sacram. ostend. ex communi Scholast. doctrina. — Hugo a S. Victore, I, 24. — Petrus Pictaviensis, I, 25. — Petrus Lombardus, I, 25. — Albertus M. I, 26. — S. Thomas, I, 27. — S. Bonaventura, I, 27. — Duns Scotus, I, 28. — Mediavilla, I, 30. — Quid senser. Durandus a Monte Porciano, I, 30 et *seqq.* — Petrus Paludanus, I, 31 et *seqq.*

Matrim. Sacramenti veritas ostendit. ex Eccles. interpret. textus D. Pauli Ephes. V, 32, I, 55. — Ritualia, Euchologia, R. Pontif. et Patres ad verba Paul. alludunt, I, 56. — Tria requir. ad constitu. Sacram. Institutio divina, signum rei sacrae, promissio gratiae, 1° Institutum esse a Deo Const. ex Genes. 11, 48. — Matt. XIX, 6. — I ad Cor. VII, 58. — I ad Timoth. IV, 5, et V, 14. — Ad Hebr. XIII, 4. — 2° Esse signum rei sacrae evinc. ex verbis Pauli ad Eph. quod ostend. tum ex veterum interpret. — Ambrosiaster sive Hilaricus diac. I, 56. — Gregor. Nanz. Joan. Chrysost. Augustinus, I, 56. — Tum ex ipso textu et scopo Apostoli, I, 57 et *seqq.* — 3° Conferre gratiam. Ex verbis Apost. ad Ephes. V, 25. — I ad Timoth. 11, 13, I, 57. — Ex Patribus, Clemens Alex. I, 41. — Ambrosianus, *ibid.* — Hieronymus, *ibid.* — Theodoretus, *ibid.* — S. Athanasius, I, 42. — Origenes, *ibid.* — Iraeneus, *ibid.* — Leo M. I, 45. — Conc. Trident. I, 44, n. 119.

Matrimonii christ. minister. *vide* Minist.

Matrim. quod *in radice* sanatur. I, 90. *Vide* Sanare.

Matrim. *illegitimum* signif. *illicitum*, I, 97, *ibid.* n. 5.

Matrimonium civile quid sit? T. I, 194. Ex hucusque dictis et ex Conc. Trid. doctrina liquet, matrimonia civilia, in locis ubi Conc. Trid. fuit publicatum inita, turpes esse concubinitus, 193. — Ita quoque Pius IX in Alloc.

bab. 27 sept. 1852, 195 et Leyser *ibid.* n. 1. — Confirmatur ex doctrina PP. qua legem hanc non posse coonestare, quae lege divina reprobantur, 196 *seqq.* — Hinc gavi vocabulorum abusu rei sunt politici, qui *matrimonii civilis* vocem adhibent, 198. — Hinc quoque ii, qui ita contrahunt poenas in concubinitos ab Ecclesia statutas incurrunt, 199 *seqq.* — Neque lege quacumque civili ab hisce poenis eximi possunt, 201 *seq.*

Matrimonium civile divortio favet, etenim ob solam rationem Sacramenti indissolubile est christ. matrim. ideoque cum matrim. civile nec contract. nec sacram. sit, erit natura sua solubile vel potius nullum erit, 205 *seq.* — Ac licet foret contractus tamen solubilis hic esset; namque insolubilis non est lege naturae, 205. — Nec talis fieri potest auctoritate humana, 205 *seq.* — Argumentum hoc experientia confirmatur, 206 *seqq.* et n. 20, 25 et 27. — Nec non auctoritate Eichorn prof. Berolinensis, 210.

Matr. civ. pandit viam polygamiae, quae, lege divina prohibita, inter Christianos haberi nequit. T. I, 214. — Ex principiis Catholicis matrim. civile non est nisi concubinitus, inde si postea ad alterum coniugium coram Eccl. quis transiret, hoc solum esset matrim., 212. — Sed ex principiis oppositis non idem consequitur namque cum solubile sit matrim. civile, poterit quis vivente adhuc priore alteram ducere, et veram polygamiam admittere, aut saltem contra coniugii Christ. firmitatem peccare, publiceque polygamiae scandalum praebere, 212 *seq.* — Quae omnia pugnant cum doctrina catholica, 214. — Patet autem quod si semel constiterit matrimonia subesse auctoritate civili, poterit haec et polygamiam eodem iure permittere, quo solvi eadem posse constituit, 215, et n. 55. — Quod argum. confirmetur ratione agendi Mormonitarum, 216 et n. 55 et 56. — Et sequitur ex principiis Protestantismi, 217 *seqq.* n. 58. — Ex defectu firmitatis ac unitatis matrim. civ. sequitur illud subvertere publicam honestatem, quae consistit in eo quod actiones civium ad regulam rectae rationis a religione illustratae ordinantur, 220. — Hanc autem religionis regulam seponit matrim. civ. et qui tale matrim. ineunt, illam parvi pendunt, 220 *seq.* — Praeterea ut tales publice cognoscuntur, scandalumque praebent, 221. — Matrimonia ipsa instabilia sunt et affectu tepescente aliisque contradictionibus aut suspicionibus orientibus facile admodum solvuntur, 222 *seq.* n. 41, et 42. Exinde morum corruptela enascitur, quum ii, qui negligunt religionis officium, quod tam facile implere potuere, idque experientia testatur, 224. — Crescit corruptela et ex pravo exemplo pravaque litterarum institutione, 224 *seqq.* — Tendit propterea in ruinam familiae, quoniam religionem, quae vinculum est validius Societatis tum domesticae tum publicae, amandat, 227 *seq.* — Filii quoque exinde procreati, ad parentum exemplar, nulla religionis lege ducti, debitum obsequium eisdem praestare detrectant, 229. — Quod eo vel magis verum erit, quod ordinarie pia ipsorum institutio negligatur, vel etiam omnino a parentibus relinquitur, 230 *seq.* — Item societas publica per civ. matrim. in periculum versatur, namque religione relaxata, publicae auctoritatis vis destruitur, 151 *seq.* et n. 49 et 50. — Praesertim cum lege Ecclesiae sprete, lex civilis cum divina in conflictu versetur, 236 *seq.* — Aut cum lex civilis permittat matrim. quod Eccl. prohibet, 258 et n. 52 et 55.

— Filii quoque ex tali matrim. orti ut spurii a populo Christiano habentur, dum ut legitimi a lege civili dicuntur, hinc dissidia publica, praesertim dum ex diverso toro nati, haereditatem adire contigerit, 259 *seq.* et *n.* 54.

Matrimonii civ. origo nequit repeti ex antiquitate christiana, quoniam matrim. semper ut res sacra habitum est ac continuo sub Ecclesiae potestate fuit, nec unquam ab auctoritate civili hac in re quidquam fuit praescriptum. T. I, 241 *seqq.* — Imo nec apud gentiles matrim. civile agnatum fuit, sed contra ut sacrum apud eosdem habitum, 244 *seq.* et *n.* 5. — Idque tum indirecte tum directe demonstratur, 245 *seqq.* et *nn.* 8, 10, 15 *seqq.* — Inductum autem est matrim. civ. ex doctrina Lutheri, qui negavit matrim. esse Sacram., 551 *seqq.* et in notis *ibid.* — Ex hoc fonte derivant pseudopolitici erroneam doctrinam de distinctione inter Sacram. et contractum civilem, 265 *seq.* — Ex doctrina sua Protestantes firmitatem matrimonii negant, et causas dissolutionis tribunalibus civilibus deferunt, 257 *seq.* et *nn.* 27 *seqq.* Hinc multiplicatur divortia ac etiam polygamia simultanea habetur, 258 *seq.* et *n.* 31 et 32. — Hinc homines illi, qui Protestantismo aut indifferentismo proclives sunt, magis favent doctrinae de matrim. civili, 260 *seqq.* — Ab initio catholici a protestantium commercio et doctrina abhorruere, nec ullus est inter theologos, qui matrimonii civilis mentionem faciat, donec paulatim hac a Protestantismo aversione decrescente, indifferentismus ac Atheismus in vulgus disseminari coeperit et lege lata an. 1789 et 1795 matrim. civile tandem proclamatum fuerit. — 265 *seq.* Postea communismus et socialismus subsequuti sunt, quibus, proprietatis fundamento subverso, leges quoque matrimonii concussae fuere, 264 *seqq.* et notis 54 *seqq.* *ibid.*

Matrimonia clandestina. T. I, 155. — 157. — 148 *seqq.*

Matrimonia clandestina omnia, tum catholicor. haereticor. tum mixta, valida sunt ubi Trident. non fuit publicatum. T. II, 192. — Ubi autem concessio Benedicti XIV pro Hollandia data, fuit extensa, ibi quoque matrim. haeretic. clandestina sunt valida licet decret. Trident. ibi publicatum fuerit, 195. — Utrum vero matrim. mixta et haereticor. clandestina, ubi publicatum fuit decret. Trid. et nulla dispensatio aut concessio apostolicae Sedis fuit data, sint valida vel non, valde disputatur inter auctores, 194. — Qui tenent ea matrim. esse valida, arguunt ex mente Conc. Trident. quod voluit decreti valorem pendere ab eius publicatione ne nimis offenderet haereticos, qui illud numquam sane observassent, itaque hoc inconveniens ut videtur, matrim. illa valida habeantur, 195 *seq.* et *n.* 49. — Deinde si forent invalida, deberet consensus renovari cum ad catholicam fidem convertantur, quod magnum est inconveniens, 190 *seq.* — Impossibile esset haereticis se sistere parochis cath. neque hic posset eorum matrim. benedicere, 197. — Accedit, nihil generatim hucusque fuisse constitutum ab Ecclesia imo suo silentio validitati videtur favere, 198. — Praxis quoque eiusdem favet validitati, quum numquam renovare consensum curet, ac Greg. XVI expresse id supponit, 198 *seqq.* — Quod vero dicunt de matrimoniis haereticorum, id idem statuunt de mixtis, quoniam pars catholica particeps fit dispensationis a forma Tridentina, supposita pro a catholica, 201. — Sic arguunt pro Bavaria, 201 *seq.* — Nec non pro Gallia

pro tempore tum ante non vero post, revocationem edicti Nannetensis, tum ab anno 1787 usque ad nostra tempora, quoniam constituti sunt Protestantes eo tempore in societate religiosa cum templis suis ac ministris, 202 *seqq.*

Auctores vero, qui docent matrim. haereticorum aut mixta clandestina inita in locis ubi Decret. Trid. publicatum fuit, nec indultum ullum a S. Sede concessum, esse prorsus irrita, sequentibus nituntur rationibus 1° Haereticos lege universali Trid., in qua nulla facta est exceptio, obligari T. II, 203 *seq.* *n.* 42. — 2° Idque Trid. ut certum habuisse, dum conditionem publicationis adjecit, 206 et *n.* 45. — 3° Quia plerique omnes fatentur matrim. mixta sic inita ibidem esse irrita, 206 *seq.* — 4° Quia declaratio Benedicti XIV ideo ad plures regiones extenditur, ut matrim. ita inita fieri ut valida, 207 *seq.* — Quia praxis eccl. Romanae est, ea matrimonia haereticorum haberi invalida, 208. — Documenta, quibus declarantur invalida atque irrita haereticorum matrim. dantur pro Gallia, 209 *seqq.* — Et pro quocumque tempore, 211. — Ideo quoque S. Congreg. inquis. in matrim. mixtis clandestine contracta aut dispenset ut consensus renovetur coram parochis, aut ea sanat in radice, 211 *seq.* — Similia documenta habentur pro aliis regionibus scil. pro civitate Ulmae dioec. Constant. 215. — Item quoad matrim. mixta in Hungaria, 214. — In provinciis cath. Belgii, *ibid.* — In Gallia, 215. — In dioec. Coreyrensi, 215. — In insula Melitensi, 216. — Haereticor. vero matrim. declarantur invalida variis documentis, 216 *seqq.* — Argumentis expensis, quibus adstruitur validitas horum matrim. liquet ea nullius esse valoris, 221 *seqq.* *q. n.* 58 ad 66. — Argumenta vero, quibus eorumdem matrim. valor impugatur, ineluctabilia esse videntur, — ac proinde matrim. in dictis locis clandestine inita, invalida dicenda, 229 *seq.* et *nn.* 66 et 67.

Matrimonia haereticorum clandestine inita licet Ecclesia non approbet nec ut valida habeat, tamen prudenti silentio ob bonam fidem contrahentium dissimulat ac tolerat. T. II, 251. — Idque variis documentis constat et hoc etiam quando ad cath. religionem convertuntur, 252 *seqq.* — Matrimonia ab initio irrita possunt valida fieri ob consensum renovatum in loco ubi Trident. non obligat, 254 *seq.* — Item possunt esse valida propter desuetudinem seu longam inobservantiam Trid. decreti, 256 *seq.* et *nn.* *ibid.* — Dejiciuntur querelae haereticorum, 158.

Matrimonia clandestina inita in locis, ubi viget Trident. omnia sunt invalida etiam eorum, qui transmigrant e loco ubi Trident. non fuit publicatum in locum ubi publicatum fuit, ibique non servata forma Tridentini illa contrahunt, quia forma debet servari loci, ubi contractus initur. T. II, 260 *seqq.* — Eorum quoque, qui ex loco, ubi servatur Trident. ad locum, ubi non viget, migrant, invalida erunt matrimonia, nisi ibi habeant domicilium aut quasi domicilium, 264 *seq.* — Contra erunt valida si domicilium vel quasi domicilium ibidem obtinuerint, 265. — Peregrini non valide contrahunt, nisi coram parochis sui domicili, contra vagi coram parochis loci, in quo versantur, 266 *seq.* — In locis, ubi receptum est Trident. et nullus habeatur parochus aut sacerdos vel etiam si non nisi summa cum difficultate adiri possit, licite et valide matrim. contrahitur absque parochi praesentia coram duobus aut tribus

testibus, 267 *seqq.* — In locis vero ubi publicatum fuit Trid. et templum habetur simultaneum pro catholicis et heterodoxis, horum invalida sunt clandestina matrim. etiamsi ab ipsis Tridentini publicatio non sit facta, 271 *seq.* et *n.* 193. — Item invalida sunt, quae ineuntur coram paroco, qui publicus factus est haereticus, 272. — Item invalida, quae celebrantur in novo templo haereticorum initiato in loco vel dioecesi, ubi receptum est Trid. 273. — Similia responsa dantur pro militibus eorumque capellanis, pro quibus servanda est forma Tridentina, 273 *seq.* et *n.* 168. — Catholici degentes sub principibus acatholicis coram ministro haeretico qua tali seu ut ministro sacrorum, nullo modo se sistere possunt ut consensum renovent, possunt id tamen coram eo ut coram ministro politico. 273 *seqq.* — Matrimonia infidelium, qui convertuntur. T. I, 421. — Matrimonia infidelium *vera* sunt matrim. licet non *rata* inde et quandoque solubilia sunt. T. II, 278 *seqq.* — Si uterque coniux ad fidem christianam convertitur, negant aliqui auctores eorum matrim. evahi per baptismum ad dignitatem Sacramenti, 280 *seqq.* — Dum contra plerique id affirmant, 282 *seqq.* et *n.* 10. — Omnibus perpensis posterior sententia videtur solidior, 283 *seqq.* et *n.* 21. — Corollaria utriusque sententiae, 289. — Disceptant pariter theologi utrum sacrament. habeatur in matrim. contracto inter fidelem et infidelem, dispensatione obtenta: et affirmandum videtur, 389 *seqq.* et *n.* 25 et 26. — Si autem alter tantum ex infidelibus Christianus fit, negandum est ipsius matrim. fieri Sacram. 294.

Matrim. infidelium per baptismum non solvuntur. T. II, 295. — Si vero alter convertitur, et alter non, potest solvi Dei privilegio, si infidelis coniux aut noluerit cum fidele parte cohabitare, aut non nisi cum iniuria Creatoris, 296 et *n.* 30. — Requiritur tamen ut infidelis coniux interpelletur, 296. — Si vir infidelis plures uxores duxerit et convertatur, primam, quae est legitima, debet retinere; si vero haec noluerit converti, poterit ex reliquis aliquam eligere, quae baptisetur, quam voluerit, 297 *seqq.* — Si vero prima uxor convertatur antequam alterum matrim. fuerit initum, illam debet retinere, 299. — Si autem infidelis conversus non possit interpellare coniugem infidelem, ab hac obligatione dispensatur, 300 *seq.* et *nn.* 38 ad 45. — Si vero ab initio cohabitare voluerit postea vero male se gerat etc., videtur reviviscere privilegium in favorem fidelis, 304 *seq.* et *nn.* 46 et 47. — Non potest fidelis ab infideli discedere, si affulget spes conversionis, 305 *seq.* — Si coniux infidelis a fidele discedit, ob justam causam scilicet ob adulterium post baptismum commissum, fidelis nequit ad alias nuptias transire. Si vero adulterium commissum fuit ante baptismum; debet interpellari pars infidelis, et si noluerit cohabitare, poterit coniux christianus aliud matrim. inire, 309 *seqq.* et *n.* 53.

Matrimonia infidelium inita cum impedimento dirimente orto ex iure divino vel stricte naturali prorsus sunt invalida et solvi debent, si vero impedim. est mere ecclesiasticum, est et manet validum, etiam post conversionem, quia impedim. Ecclesiast. solos christianos respiciunt. T. II, 312. — Si vero impedimentum fuerit partim iuris ecclesiast. partim iuris naturae latius sumpti, poterit in eo dispensari, vel matrim. solvi vel etiam non indigent dispensatione, 313. — Si gradus nullus affinitatis in quavis linea, iure stricto naturae

dirimit matrim. erunt inter infideles valida; itaque excessit Conc. Limanum iubendo solutionem ante Baptisma coniugii initi cum noverca vel nuru, et ita sese exposuit periculo sanciendo polygamiam; idque eo vel magis quod matrimonia infidelium solvantur non auctoritate Ecclesiae, sed Dei ipsius in favorem fidei, 314 *seq.* et *n.* 59.

Matrimonia inter fideles et infideles apud barbaras gentes facilius, difficilius vero inter populos Christianos ab apostolica Sede, sublato impedimento, conceduntur, 343 *seqq.* — Sectariorum quorundam et Quaquorum etc., qui Baptisma non recipiunt aut vitiatum forma conferunt, matrimonia habenda sunt ut infidelium, 322 *seq.* — Quoad eos haereticos, qui licet Baptisma non reiiciunt, sed saepe non rite conferunt, in dubio debet supponi baptismum rite collatum, donec contrarium certe probetur. — Idemque de Matrimonio, 323.

Matrim. inter absentes. T. I, 122. — T. II, 283. — Matrim. haeretici cum infideli. T. II, 324.

Matrimonia mixta. T. I, 119, 150, et *n.* 31. — T. II, 192 *seqq.* — *Vide* Matrim. clandest. haeretic. et mixta.

Matrim. haereticorum. T. I, 124.

Matrimonia peregrinorum et vagorum. T. II, 261 *seqq.* — 266 *seq.* — Servorum. T. II, 334 et *n.* 37.

Matrimonia viduarum. T. II, 334.

Matrimonium contractum esse negant nonnulli auctores. T. II, 28. — Et si contractus est, tamen ab omni alio contractu differt, et est sui generis, 29 *seq.*

Matrimonium *verum*, ac *verum* et *ratum*. T. I, 148.

Matrim. contracta in infidelitate cum impedim. consanguinit. in primo gradu, non dissolvuntur. T. II, 158. cfr. et T. II, 314 *seq.* — Quae vero solvuntur, non auctoritate Eccl., sed Dei privilegio solvuntur. T. II, 206, 301 et 315 et *n.* 59. — Et hic unicus est casus solutionis in iure can. expressus. T. II, 296, *n.* 50 et 214.

Mormones. T. III, 43, 53, et *n.* 137, *vide* verb. Mormonitae.

Matrimonium etiam consum. solvitur apud Graecos ob monasticam professionem. T. III, 437, *n.* 77. — 463, *n.* 85.

Matrimonia rata auctoritate Rom. pont. soluta. T. III, 371 *seq.* et *n.* 117, 474, 491 et *n.* 141.

Materiae et formae vocab. veteribus ignota. T. I, 82, 110.

Materia remota sacram. matrim. secund. sent. quae tenet Sacerd. esse minist. T. I, 72.

Melchitae commun. cum Eccl. Rom. T. I, 8.

Ministri matrim. Christ. sunt ipsi contrahentes. T. I, 46. — Doctrinae de Sacerd. Ministr. Matrim. originem perperam repetit Benedictus XIV, a Guilielmo Paris. et Paludano, 46. — Auctor eius doctrin. est M. Canus, I, 47. — Vera sentent. Guilielmi Paris. I, 48 et *seqq.* — Paludani, I, 53 et *seqq.* — D. Thomae, I, 37 et *seqq.* — Sentent. Petri Pictav. T. I, 59. — Roberti Pulli, I, 60. — S. Bonaventurae, *ibid.* — Duns Scoti, *ibid.* — Petri Lombardi, I, 61 et 65. — Dionysi Carthus. *ibid.* — Hugonis a S. Victore, I, 65. — Eamd. sentent. propugn. innumeri theol. I, 62. — Quae unanimis fuit inter scholast. usque ad Canum, I, 63.

—Concil. Colon. sensus, I, 64 et *seqq.*—Conc. Trid. I, 66.—Controversiae progressus, 66 et *seqq.*—Adversar. M. Cani. D. Soto et caet. I, 68 et *seqq.*—Corollaria ex sentent. Cani. *vide* Contract. civil. — Argum. pro sentent. de Sacerd. christ. matrimon. minist. I, 77 et *seqq.*—1° Argum. biblica, I ad Cor. IV, I, *ibid.*—Traditionalia, 1° SS. PP. 2° Concil. 3° Jurisperit. *ibid.* 4° Nonnull. PP. sacerdot. conferendae grat. vim tribuunt: Tertull. Clemens Alex. Ambrosius, Innocentius I, Timotheus Alex. Synesius Cyrenensis, Augustinus, Gregorius Nanz. I, 79 et *seqq.*—5° Benedict. sacerdot. iugum imponi etc. Tertullianus, Basilijus, Cyrillus Alex. Ambrosius, Conc. Carthag. IV, I, 80.—Argum. theol. 1° Ex ratione. 2° Ex testimon. Concil. Florentin. I, 84 et *seqq.*—3° Ex inconvenient. I, 83 et *seqq.*

Expenduntur argum. allat. pro sentent. de Sacerd. minist. Christ. matrim. I, 90.—1° Arg. biblica: I, 91 et *seqq.*—2° Argum. Tradition. I, 94 et *seqq.*—Generale vitium argum. M. Cani aperitur. I, 93.—3° Argum. theologica.

a) Mutuus viri et foem, consensus. potest esse signum efficax gratiae, I, 114, I, 117.—b) Habetur persona ministri ad normam. Concil. Florent. I, 113.—c) Perperam obiicit. contrahentes, ministr. se esse, non existim. I, 116.—d) Non deest verbum, quod accedat ad elem. *ibid.*—e) Adest forma in verbis a fidelibus prolatis, *ibid.*—f) Eaque verba signum sunt effectus spiritualis, I, 117.—g) Ac demum determinata sunt. *ibid.*

Nec obstat Theologorum dissidium in assignanda huius sacramenti materia et forma. T. I, 117.—Non est *uniorum theologorum* fictio, sed constans Ecclesiae doctrina *civilem hunc humanumque contractum* Christi et Ecclesiae esse Sacramentum, 118.—Hinc patet formam ac materiam apud ethnicos profanam ac naturalem, apud Christianos sacram esse, propter diversam contrahentium conditionem, 118.

Expraedictis consequitur 1° nihil vetare, quominus matrimonia mixta dicantur sacramenta, dummodo necessaria ad hoc concurrant. T. I, 119.—2° Idem dicendum de copula sponsalia subsequente, qua ante Trident. *praesumptione iuris* matrim. perficeretur, 120.—In regionibus infidelium etiamnum matrimonia sic contractu valent, 120, n. 39.—3° Idem de coniugiis ortis ex diuturna duorum cohabitatione, 120.—4° Diversa theologorum sententia circa matrim. eorum, qui ex infidelitate ad fidem christianam convertuntur, 121. (Non est necessarium ut post baptismum consensus renovetur, 121, n. 41).—4° Item si alter tantum fidem Christi amplectitur.—6° Item de casu simili. Caeterum nihil obstat aliquem Sacramenti suscipiendi incapacem alteri sacramentum ministrare, I, 121.—7° Qui absentes per procuratorem vel litteras contrahunt, pariter sacramentum et gratiam recipiunt, 122.—8° Ideo Eccl. non praecepit illis, qui sine sacerdote coniuncti sunt, ut sacerdotis benedictionem suscipiant, quia persuasum habuit eos sacram. contractu inito confecisse, 122. cfr. *ibid.* n. 54.—9° Nec ullam difficultatem facit argumentum deductum ex sanatione in radice, 123.—Neque 10° illud quod deducitur ex matrim. haeticorum, aut etiam fidelium, qui absque ulla intentione sacram. conficiendi, matrim. ineunt, 124 *seqq.* et n. 47.—Inde falsum assertum Statleri Ecclesiam, posse dogmatice definire sacerdot. esse matrimonii sacram. ministrum, 125.—11° Ad verba Bened. XIV

quibus sententiam Cani *probabilem* dicit, respondet St. Alphonsus de Lig. et vera sententia Benedicti XIV aperitur, 126 *seqq.*

Argumenta pro sent. de contrahentibus Matrim. christ. ministr. T. I, 127.—Biblica ex Eph. V, 51, 52.—Quid ex his verbis inferat Trident. 128.—Expositio Bern. a Piconio, 129.—Exinde constat illud ipsum connubium, quod primum a Deo institutum est, ac quod in veteri lege absque sacerdotis interventu absolvebatur, a Christo ad dignitatem sacramenti fuisse evectum, 128, 130 et n. 5.

Argum. traditur pro contrah. min. sacram. matrim.—Ut argum. ex PP. deductum rite intelligatur, canones duo praemittuntur, I, 131, 132.—PP. non negant adesse matrim. Christ., licet benedictio sacerdotalis deficiat. Tertullianus 132 et n. 3.—Item Eccl. quamvis coniugia clandestina ut illicita quovis tempore detestata fuerit, ea tamen non habuit ut invalida, 133.—Idem tradit Hugo a sancto Victore, 134.—S. Thomas. *ibid.* *seqq.*—Thomas Waldensis, 135 *seqq.*—Ac demum Conc. Trid. 136 *seqq.* et *not.* 12.—PP. nullum aliud elementum requirunt ad matrim. sacram. praeter contrahentium consensum. S. Ignatius, M. 1, 138.—Cyrill. Alex.—s. Epiph. 138.—Hisce consentiunt PP. illi, qui verba ad Eph. V, de nuptiarum foedere intelligunt, 139.—Necnon et illi ipsi, qui sacerdotalem benedict. commendant, 140.—Idem constat ex Euchologiis orient. et Graec. in quibus totum sacerdotis officium consistere liquet, ut coniunctionem nubentium sanctificet, 141, et n. 21.—Insuper secundum et tertium matrim. non benedicebantur et tamen ut sacram. recipiebantur, 142 et n. 25.—Simile argum. praestant Ritualia Ecclesiae Occid. in quorum nullo antiquiori legitur formula: *ego vos coniungo*, sed nuptiae tantum benedicebantur, 143 et ut in orientali sic in occidentali Eccl. benedictio denegabatur viduis nubentibus *ibid.* et 144 n. 29.—Quare documenta, in quibus dicitur sacerdotem ministrare matrim. lato sensu accipienda sunt, 143 *seqq.* et n. 52.

Argumenta theol. quibus evincitur contrahentes esse sacram. matrim. ministros desumuntur imprimis ex instructione Eugenii IV ad Iacobitas, 146 *seqq.*—Deinde ex Conc. Trident. 147 *seqq.*—Necnon ex disquisitionibus factis in Congregation. praevius Sess. XXIX. 149 *seqq.*—Atque etiam ex oppugnationibus Pauli Sarpi, 152 *seqq.*—Et ex variis formulis in matrim. celebratione adhibitis et a Trid. permissis, 154.—Ecclesiae sensus agendive ratio quoque supponit contrahentes esse matrim. ministros.—Sic matrimonia rata habentur, quae contrahuntur coram parochio reluctante, nec unquam benedicuntur, 155.—Item quae celebrantur coram parochio, qui adhuc diaconus est, 155 *seqq.*—Similiter ratio agendi circa matrimonia mixta inita *cum assistentia* tantum passiva parochi, 156 et n. 31.—Ac tandem matrimonia licite inita coram duobus testibus, absente sacerdote, 157.—Argumentum quoque hac in re praestat Rom. P. Pius IX tum in damnatione operum Io. Nep. Nuytz, 157.—Tum in litteris ad regem Sardiniae datis, 158. n. 35.—Ultimum argum. potest desumi ex natura rei, et est praecipuum, quod desumitur ex omnimoda indissolubilitate coniugiorum, quae a fidelibus contrahuntur etiam absque sacerdotali benedictione, quod de contractu naturali dici non potest, 159.

Argumentorum utriusque sent. epicrisi liquet debile esse fundamentum, cui inicitur sent. Cani, dum altera contra pro se habeat fundamentum ineluctabile, 160 *seqq.*

Moniteur (français). T. I, 222, n. 41.

Monophysitarum fides circa Sacram. Matrim. T. I, 8.

Mormonitae. T. I, 216, *seq.* et *nn.* 55, 56.

Mysteriorum nomine quid intellig. B. Paulus, I, Cor. IV, 2. T. I, 91.

N

NESTORIANORUM fides circa Sacram. Matrim. T. I, 8.

P

PARLAMENTO Sardo. — T. I, 258, n. 52, et 55. — 245, n. 5.

Peregrinus. — T. II, 266.

Pétition adressée au Sénat etc. — T. I, 565, n. 65

Philosophumena. — T. II, 174 *seq.* et *nn.* 8, 9.

Poenae in bigamos. — T. III, 79 *seqq.*

Poenae in concubenarios latae. — T. I, 199.

Poenitentiale Rom. — T. III, 95, 99 *seq.* — 530 *seq.*

S. Poenitentiaria. — T. II, 157, 160, 218.

Polyandriae apud quosdam populos existentiae exempla. — T. III, 6, n. 11.

Polyandriam pravi quidam homines invexerunt. — T. III, 5 *seq.* et *nn.* 4, 2.

— Eam adversari iuri divino constat ex Rom. VIII, 5. Necnon iuri naturae ex eo quod fini primario matrim., qui est prolis procreatio, adversatur. — T. III, 5, et *nn.* 8, 9. — Repugnat quoque fini eius secundario cum potius concupiscentiae excitamentum sit quam remedium, et mulier eadem non possit simul esse sub dominio plurium virorum: 5 *seq.* — Nec apud gentes ullos proprio sensu invenitur extitisse, ac indirecte tantum statuta fuit ex principio de communione uxorum, 6 *seqq.* et *nn.* 11, 22. — Nec obstat ficta quaecumque hypothesis, 8 *seq.* et *nn.* 15. — Vel ipsi Sansimoniani testes sese exhibent polyandriam cum matrim. vinculo pugnare, quum ipsum coniugium destruant ad mulierum communionem invehendam, 9. — Ipsi interim omnia iura divina ac naturalia conculcant, veterum haereticorum abominationes renovant, dum se innocentes ac puros iactant, et dum mulieri libertatem promittunt, eius deiectionem praeparant, 9 *seqq.* et *nn.* 16 ad 45.

Polygamiam simultaneam numquam permitti posse contendit Calvinus contra omnes theologos cath. et Scripturae s. auctoritatem. — T. III, 48 *seq.* — Facta distinctione inter praecepta legis naturalis primaria et secundaria, liquet polygamiam simultan. non pugnare cum praeceptis primariis ex eo quod princeps matrimonii finis, prolis scil. procreatio, per eam non impediatur, ac proinde poterit Deus eam permittere, 49 *seq.* — Eam vero neque pugnare cum praeceptis secundariis naturae legis non pauci contendunt theolog. ex eo quod neque secundariis matrimonii finibus obstat, 220 *seqq.* — Tum etiam quia

consuetudine penes universas quasi gentes erat recepta, ac proinde crimen non erat, 21 *seqq.* — et *nn.* 60, 66. — Alii contra contendunt eam secundariis praeceptis iuris naturae prohiberi, quoniam finibus secundariis matrim. adversatur, 23 *seq.* — Itaque statui posse videtur polygam. minus conformem esse iuri naturae, quoniam iura inter coniuges aequalia non remanent, nec perfecta amicitiae societas servatur, neque officio debita praestari omnino possunt, 24 *seqq.* et n. 75. — Ac proinde facile infertur eam quodammodo legi naturali adversari, quoniam secundarii fines matrim. difficulter admodum haberi possunt, 26 *seqq.* et n. 77.

Polygamia nulla positiva lege ante Evangelium fuit prohibita, licet facto institutionis primaevae Deus suam voluntatem non obscure manifestaverit. T. III, 28 *seqq.* — Talis enim positiva lex nusquam exstat. Patres autem in diversas abeunt sententias, ita ut alii damnent Lamech ut violatae legis reum ob bigamiam simultaneam, 50 *seq.* et n. 86. — Alii vero oppositae sententiae polygamiam ab omni crimine absolvunt, 51 *seqq.* et *nn.* 96, 98. — Haec quae contradictoria videntur, componi possunt dicendo, ea non pugnare cum lege expressa Dei, licet pugnent cum implicita lege ex primaevae institutione matrimonii deducta, qua tamen polygamia non omnino prohibetur sed certis finibus detinetur, conditionibusque subiicitur, 55 *seqq.* et *nn.* 101 ad 109. — Ex hac Patrum doctrina sequitur polygamiam cum requisitis conditionibus per se fuisse licitam, nec aliquam ad hoc requiri Dei dispensationem, nec revelationem sive inspirationem, 58 *seqq.* et *nn.* 110 ad 118. — Doctrina haec quoque inter theologos catholicos viget, 41 et *nn.* 119 ad 127.

Polygamia simultanea apud Lutheranos, Mormones ac populos illos catholicos, qui habent legem de matrim. civili, quomodo vigeat. T. III, 44 *seqq.* et n. 128. — Lege Evangelica est abolita, ut patet ex Script. Matth. XIX, 5. Marc. X, 11. Luc. XVI, 15 a Rom. VII, 5. I Cor. VII, 10, 46 *seqq.* et n. 155. — Universa Ecclesiae traditio hanc confirmat doctrinam, 49 *seqq.* et *nn.* 141 ad 155. — Unde liquet si prima dimittatur et altera ducatur, aut si plures simul ducantur, posteriores nuptias omnes esse adulterii crimina, 54 *seq.* — Nec obstat doctrina Mormonum, 55 *seqq.* et *nn.* 157 ad 162. — Neque pariter obstant documenta historica in oppositum allata, 59 *seqq.* et *nn.* 165 ad 185.

Polygamia successiva. Vide bigamia, aut trigamia.

Potestas in matrim. Christ. quid sit. T. II, 5. — Eam habet Eccl. iure divino, ut liquet ex eo quod matrim. est Sacramentum, et ex eo quod Eccl. semper eam sibi tribuit et vindicavit. T. II, 6 *seqq.* et *nn.* 2 et *seqq.* — Quod verum est, licet contrahentes huius sacram. ministri sint, 7. — Ostenditur, 7 *seq.*

Ecclesiae circa matrim. plenam independentemque inesse potestatem non minus quam circa reliqua Sacramenta, liquet ex natura rei. T. II, 11 *seqq.* — Non enim datur discrimen hoc Sacram. inter et alia, nec realis datur distinctio contractus inter et Sacrament. nec inter civem et christianum, sed unum idemque sunt, 12 *seqq.* — Nec Christus Dom. ullam quoad Sacram. hoc adiecit restrictionem, 14. — Et ideo Eccl. constanter hac sua independente usa est potestate tum sub ethnicis principibus, 15 *seq.* — Tum etiam sub christianis, 16 *seqq.* et *nn.* 12 et 25.